

AANPAK SCHOOLVERZUIM

Aanpak van schoolverzuim

Actieplan voor de Jeugdgezondheidszorg

Meerjarenprogramma 2017-2020

HECHTING

OUDERSCHAP

WEERBAARHEID

GEZONDHEID

Actieplan Preventie Schoolverzuim

Schoolverzuim is een actueel en groeiend maatschappelijk probleem. De JGZ-sector heeft met haar Preventieagenda de ambitie om zich sterk te maken voor de aanpak van deze maatschappelijke uitdaging. Hiervoor is een actieprogramma opgesteld door de JGZ-sector, waarin zij haar krachten bundelt en verbindingen legt met leerlingen, ouders, het onderwijs en leerplicht.

Het aanpakken van schoolverzuim, ziekteverzuim en schooluitval is vanaf 2015 opgenomen in het Basispakket JGZ. Het gaat zowel om individueel als groepsgerichte voorlichting, advies, instructie en begeleiding. Hierbij wordt zo nodig specialistische jeugdhulp of curatieve gezondheidszorg erbij gehaald en samengewerkt met relevante partners. De JGZ zet zich als sector actief in om het aantal kinderen dat op school verzuimt en/of voortijdig uitvalt terug te dringen.

Ambitie

In 2020 werken onderwijs, leerling en ouders, JGZ en leerplicht duurzaam samen aan de preventieve aanpak schoolverzuim volgens algemeen geldende afspraken. Dit betekent dat elke school (PO, VO, MBO, SO) een aanpak schoolverzuim uitvoert, die zowel gericht is op de preventie van (nieuw) schoolverzuim als op de individuele begeleiding van leerlingen met schoolverzuim.

Uitgangspunten

- Een gezond, veilig en stimulerend schoolklimaat bevordert leren en draagt bij aan het optimaal ontwikkelen van talenten.
- Schoolverzuim is een signaal van onderliggende problematiek.
- Schoolverzuim kan leiden tot een vertraagde leerontwikkeling, langdurig thuiszitten en voortijdig schoolverlaten.
- Preventieve aanpak van schoolverzuim vraagt om een stevige samenwerking tussen leerling, ouders, het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en leerplicht.
- Snel terug naar school gaan is het beste voor leerlingen die verzuimen. Het begrip positieve gezondheid, gericht op participatie in de samenleving, staat centraal.
- Een duurzame aanpak van schoolverzuim start met aandacht voor verzuimbegeleiding in het primair onderwijs (voorschool).

Mandaat vanuit de JGZ-sector

Schoolverzuim neemt af als de JGZ-sector haar krachten bundelt, een serieuze bondgenoot is voor leerlingen, ouders, het onderwijs en leerplicht en commitment creëert voor de uitvoering van het actieplan preventie schoolverzuim. Samenwerking

Actieplan Preventie Schoolverzuim

met en draagvlak van het onderwijs en leerplicht is cruciaal voor de uitwerking van dit actieplan Preventie Schoolverzuim, maar ook de aansluiting met andere partijen actief in het sociale domein en binnen de jeugdwet. Het NCJ, de brancheorganisaties en de nog samen te stellen werkgroepen krijgen het mandaat om namens de sector deze samenwerking en onderlinge afstemming te stimuleren en te versterken.

Speerpunten: Snel terug naar school is veel beter!

De JGZ-sector werkt aan de volgende speerpunten en committeert zich zo aan het actieplan Preventie Schoolverzuim, dat gezamenlijk met leerlingen, ouders, onderwijs en leerplicht wordt opgesteld.

- De JGZ-sector werkt aan een duurzame samenwerking in de aanpak schoolverzuim met leerling, ouders, het onderwijs en leerplicht.
- De JGZ-sector vergroot de aandacht voor de preventieve aanpak van verzuim binnen het onderwijs (PO, VO, MBO, Speciaal Onderwijs).
- De JGZ-sector zet collectieve preventieve activiteiten in om het sociaal-pedagogisch klimaat op school te versterken.
- De JGZ-sector heeft vroegtijdig zicht op kwetsbare leerlingen en het bieden van de juiste (preventieve) ondersteuning op maat.
- De JGZ-sector voorkomt dat leerlingen door verzuim een vertraagde leerontwikkeling oplopen, afglijden naar een lager schoolniveau of uitvallen op school (thuiszitters).
- De JGZ-sector investeert in de professionele attitude van haar medewerkers door middel van deskundigheidsbevordering.

Actieplan Preventie Schoolverzuim

- De JGZ-sector maakt gebruik van en onderzoekt evidence/practice based interventies (M@ZL) met landelijke impact.
- De JGZ-sector zoekt actief de verbinding met partners uit het sociale domein, de jeugdhulp en andere relevante initiatieven die landelijk spelen.

Zeven bouwstenen voor het actieplan Preventie Schoolverzuim

Om uitvoering te kunnen gaan geven aan het actieplan Schoolverzuim wordt ingezet op zeven bouwstenen, die gezamenlijk uitgewerkt gaan worden door de JGZ, het onderwijs en leerplicht. Daarbij is tevens aandacht voor de aansluiting met het sociaal domein en jeugdhulp.

1. Ouderbetrokkenheid
2. Samenwerkingsafspraken
3. Collectieve preventie
4. Schoolverzuim in het primair onderwijs
5. Thuiszitters in beeld
6. Versterken professionele identiteit
7. Evidence based werken

Bouwsteen 1 Ouderbetrokkenheid

Het succesvol aanpakken van schoolverzuim kan niet zonder leerlingen en ouders. Toch is het niet altijd gemakkelijk om ouders (voor)tijdig te betrekken en te activeren. Hoe kunnen ouders hun kind na verzuim, stimuleren weer snel terug naar school te gaan. Wat hebben ouders nodig om hun kind op school te houden. Hoe kunnen zij meer ingezet worden als ambassadeur voor de aanpak van schoolverzuim? Hoe kunnen onderwijs, leerplicht en JGZ de krachten bundelen om ouders te activeren en duurzaam te betrekken in de aanpak van schoolverzuim? **Resultaat:** Een gedeelde verantwoordelijkheid tussen leerling, ouders, school, JGZ en leerplicht en ouderbetrokkenheid bij de aanpak van schoolverzuim.

Bouwsteen 2 Samenwerkingsafspraken

Het succesvol en effectief aanpakken van schoolverzuim kan niet zonder goede samenwerking, waarbij gewerkt wordt volgens algemeen geldende criteria en

Actieplan Preventie Schoolverzuim

afspraken. Welke algemeen geldende regels en afspraken moet je landelijk hanteren en welke afspraken kun je lokaal op maat invullen (criteria voor schoolverzuim, uitwisselen van gegevens, afspraken PO, SO, VO, MBO etc.)? Hoe maak je gebruik van de al aanwezige expertise en ervaringen in het land en welke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de school, JGZ en leerplicht vragen nog een verdere uitwerking? **Resultaat:** Helderheid over de aanpak van schoolverzuim (werkwijze, schoolverzuim-criteria, uitwisselen van gegevens etc.) voor leerling, ouders, school, JGZ en leerplicht.

Bouwsteen 3 Collectieve preventie

De aanpak van schoolverzuim kent naast een sterke individuele component ook een collectieve component. Het sociaal-pedagogisch klimaat van de school kan van positieve invloed zijn op de afname van schoolverzuim. Welke collectieve preventieve activiteiten kunnen ingezet worden om schoolverzuim te voorkomen? Welke collectieve preventieve activiteiten vragen om een duurzame implementatie en welke activiteiten kunnen incidenteel ingezet worden? Welke samenwerkingspartners, naast leerlingen en ouders, spelen hierbij een rol en welke taken en verantwoordelijkheden horen daarbij?

Resultaat: Een versterkt pedagogisch klimaat en betere gezondheidsvaardigheden via collectieve preventieve activiteiten in het kader van het voorkomen van schoolverzuim.

Bouwsteen 4 Schoolverzuim in het primair onderwijs

Een duurzame preventieve aanpak van schoolverzuim begint op het Primair Onderwijs; zelfs al op de voorschool. Wat is er voor nodig om de aanpak van schoolverzuim in het primair onderwijs te versterken? Wat vraagt dit van het onderwijs, de jeugdgezondheidszorg en leerplicht? **Resultaat:** Een werkwijze (evidence/practice based) rondom de aanpak van schoolverzuim in het primair onderwijs, waarin ouders, leerling, school, JGZ en leerplicht duurzaam samenwerken.

Bouwsteen 5 Thuiszitters in beeld

Het terugdringen van het aantal thuiszitters vraagt een gezamenlijke aanpak, waarbij het kindperspectief het uitgangspunt is. In deze gezamenlijke aanpak is het van belang om vanuit verschillende disciplines te werken met integrale doelen (integraal arrangeren). Het vraagt ook helderheid over taken en verantwoordelijkheden van de diverse samenwerkingspartners in de aanpak van thuiszitters. **Resultaat:** Er zijn afspraken (landelijk en lokaal) omtrent de aanpak van thuiszitters en een landelijke procedure voor het opstellen van een beroep op vrijstelling van leerplicht op medische of psychische gronden is hierin opgenomen.

Actieplan Preventie Schoolverzuim

Bouwsteen 6 Versterken professionele identiteit

De aanpak van schoolverzuim vraagt om een professionele attitude, die uitgaat van de positieve gezondheid en eigen kracht van leerling en ouders. Deze professionele attitude geldt niet alleen voor de JGZ, maar ook voor het onderwijs en leerplicht. Om de onderlinge samenwerking te versterken wordt ingezet op gezamenlijke scholing rondom methodisch werken in de preventieve aanpak van schoolverzuim. **Resultaat:** De professionele attitude van medewerkers is versterkt door middel van gezamenlijke deskundigheidsbevordering van de JGZ-sector, het onderwijs en leerplicht.

Bouwsteen 7 Kiezen voor evidence based interventies

De landelijke impact van de aanpak van schoolverzuim neemt toe als de JGZ-sector gezamenlijk kiest voor evidence of practice based interventies, waarin methodisch gewerkt wordt (zoals M@ZL). Bovendien biedt dit mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de beschikbare interventies, gestaafd met onderzoek. Denk aan het versterken van de samenwerking tussen jeugdarts en jeugdverpleegkundige in de aanpak van schoolverzuim of de preventieve aanpak van schoolverzuim in het primair onderwijs et cetera. **Resultaat:** Gebruik van impactvolle evidence/practice based interventies door de JGZ-sector, het onderwijs en gemeente en stimulans tot doorontwikkeling van de interventies middels onderzoek.

